

LJEKOVITE BILJKE

Historija liječenja biljem datira od prije 16000 godina, od plemena lovaca-skupljača, koja su znanja o bilju skupljala na temelju pokušaja i pogrešaka. Još su stari Babilonci 3000. godine prije Isa a.s. izrađivali biljne tablete sa glinom.

Biljke su moćni lijekovi, a njihove aktivne tvari, izolirane i sintetizirane, čine osnovu mnogih savremenih lijekova, od aspirina do morfija.

Kozmetička upotreba bilja datira od prije 7000 godina, od ranih plemena oko Nila, koja su bojila svoje mrtve biljnim bojama kako bi sačuvala tijelo i učinila ga privlačnijim za podzemni svijet

Biljke danas ponovno pobuđuju veliko zanimanje. Rastu svuda oko nas, lahko ih je uzgajati i preraditi, nije opasno za okoliš, a što je najvažnije - mnogo manje šteti od mnogih vještačkih sastojaka, a koje nalazimo u skoro svim lijekovima, kozmetičkim preparatima i tvorničkoj hrani.

Aktivni sastojci ljekovitog bilja

Hemijski sastav aktivnih tvari biljaka i njihovo djelovanje u organizmu potrebno je radi boljeg razumijevanja upotrebe pojedinih ljekovitih biljaka. Dije se na:

1. primarne:
šećeri i proteini, nužni
biljci za rast i

2. sekundarne tvari, nazivaju se još i biološki
aktivne tvari, a sadrže:
alkaloide, organske kiseline, eterična ulja,
glikozide, biljne ljepljive sluzi, gume, smole, tanin,
vitamine i dr. i ne utiču izravno na razvoj biljke

Čovjek od davnine iskorištava sekundarne tvari biljke zbog njihovih terapijskih svojstava i arome.

- *Alkaloidi* su optički i biološki aktivne tvari koje sadrže azot, a biljka ih sintetizira iz aminokiselina ili iz njihovih derivata. Najpoznatiji su: morfin, nikotin, anabasin, kinin, kofein, strihnin, atropin, emetin. Ima ih u različitim dijelovima biljke: listovima, korijenu, kori, plodovima i sjemenu. Svi alkaloidi imaju dobra farmakodinamička svojstva ukoliko se primjenjuju u malim dozama. Djeluju na brojne procese u organizmu, na centralni i periferni nervni sistem, srce, bubrege, respiracijski i gastrointestinalni sistem.

**OPREZ!
OTROVNE BILJKE
U VAŠEM DOMU**

- **Glikozidi** su vrlo rašireni u biljnom svijetu, sastoje se od ugljikohidratnog dijela i skupine šećera, glikona, i funkcionalne skupine jedne šećerne molekule-aglikona.

- **Biljne ljepljive sluzi** su mješavine polisaharida koje s vodom daju koloidne, neljepljive suspenzije. Upijaju nekoliko puta više vode od vlastite mase, zbog čega se upotrebljavaju kao mehanički laksativi.

- **Gume** su prirodne tvari iz vegetativnih organa biljaka, a mogu nastati i kao posljedica mehaničke ozljede biljke. Hemijski su to mješavine polisaharida. Imaju zaštitno djelovanje na gastrointestinalni sistem.

- **Gorke tvari** poboljšavaju izlučivanje želučanih sokova i time probavne procese. Pripadaju im supstrati različite hemijske strukture, a karakterizira ih gorak okus.

- **Tanini** su aromatski spojevi složene građe, ne sadrže azot. Djeluju antidiuretički.

Upotreba ljekovitog bilja

Najčešći oblik lijeka od bilja koji se upotrebljava u domaćinstvima je čaj. Najlakše uzgajaju pripremiti i najbrže je gotov. Spravljaju se čajevi od samo jedne biljke ili miješani koji sadrži dvije, tri pa i više osušenih droga. Prilikom spravljanja čajeva moraju se poštovati pravila od kojih zavisi kvalitet lijeka.

Upotreba svježih BILJNIH SOKOVA je najbolja jer se u njima nalaze svi ljekoviti sastojci nepromijenjenog oblika. Sokovi iscijeđeni iz svježeg bilja su oblik lijeka koji sve više osvaja terapije. U kućanstvu se spravljaju cijedenjem u stroju za mljevenje mesa, sokovniku i raznim prešama.

PRAŠAK se priprema od osušenog bilja koje se dobro samelje. Uzima se na vrhu noža ili po mala kahvena žlica s malo vode ili čaja. Treba ih brzo trošiti jer se lako kvare i gube učinak.

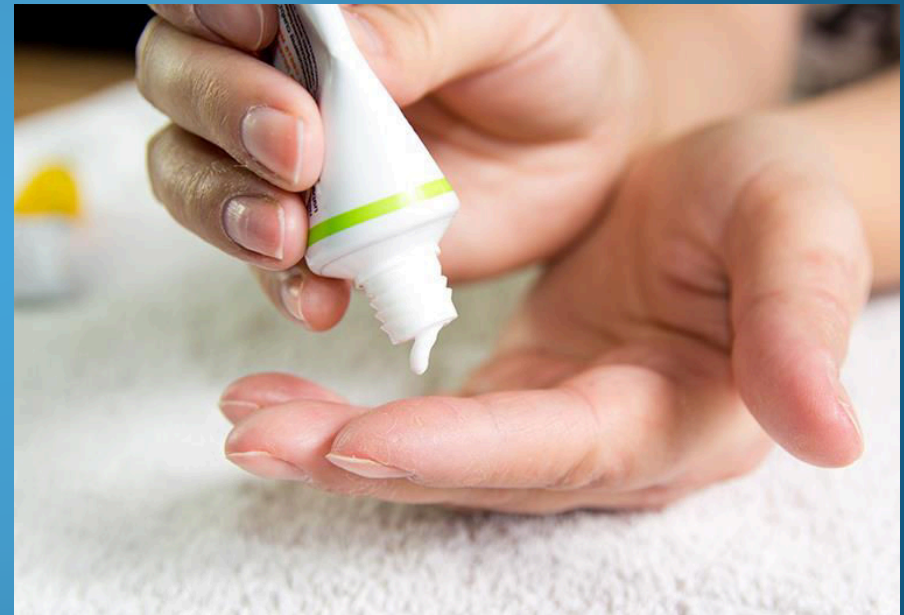

TINKTURE su tečni obojeni oblici lijekova koji se dobivaju ekstrakcijom bilja u alkoholurazne koncentracije ili u mješavini etra i alkohola. Najčešće se koristi 50,60, 70-postotni alkohol vodeći računa o tome pri kojoj ćemo koncentraciji dobiti najviše željenih sastojaka. Ponekad se u hitnim slučajevima za spravljanje tinktura koriste ekstrakti droga tako što se određena količina ekstrakta razblaži određenom količinom rastvarača da bi se dobila željena koncentracija.

EKSTRAKTI su tekući, praškasti ili grudvičasti pripravci izrađeni ekstrakcijom droga. Izrađuju se slično tinkturama ali se nakon ekstrakcije uparavo do željene gustoće. Postoje tekući, žitki i suhi ekstrakti. Sa upotrebom ekstrakata treba biti oprezan jer im je djelovanje veoma jako i spravljanje takvih lijekova treba prepustiti za to stručnim osobama. Služe da se od njih spravljaју sirupi, pilule, tablete, čepići i drugi oblici lijekova.

LJEKOVITE MASTI se najčešće izrađuju digestijom biljnih droga u masnom ulju, vosku, lanolinu i drugim podlogama. Masnu podlogu treba rastopiti na vodenoj pari. Materije koje lahko vjete dodaju se na kraju kada se rastopljena masa na pola ohladi. Masti moraju biti svježе. Spravljaју se u emajliranom ili porculanskom posuđu.

Eterična ulja u malim bočicama

Gotovi proizvodi od ljekovitog i aromatičnog bilja

Uzgoj matičnjaka